

El llenguatge

La n

20/1/1971

geminada

Contràriament al que potser algú suposa, la l no és l'única consonant geminada existent en català. És, segurament, això sí, la que origina més referències, perquè convé distingir-la de la l palatal l, especialment, perquè en el nostre sistema ortogràfic actual la geminació de la doble l es marca amb un punt volat entre els dos signes de la consonant i així distingim, gràficament, la pronunciació —de l geminada— d'un mot com illegal, de la del so palatal que correspon a un mot com illenc. Dit altrament, perquè l'únic cas general en què fem servir el punt volat és en la representació gràfica de la l geminada.

Una altra consonant que ofereix nombrosos casos de geminació és la n, en mots com ara innoble, innecessari, connexió, perenne, etc. Però és innecessari indicar-ho per mitjà d'un punt volat perquè no hi pot haver dubtes sobre la pronunciació. És cert que a pocs els passaria pel cap de fer-ho però, tanmateix, acabem de llegir una circular gremial en què apareix imprès el verb «anullar» amb la insòlita grafia «an. nular». Es tracta, és clar, d'un error més aviat anecdòtic, amb una causa fàcilment endevinable (la presència, en la forma correcta del mot, de la l geminada). Però és també una mostra significativa dels resultats que origina l'aplicació de les normes de què es té només una noció vaga i imprecisa.

Dels mots en què trobem n geminada —que no exigeix, doncs, cap signe gràfic suplementari— val la pena destacar dos casos. Un d'ells és el que afecta el mot annex i derivats (annexar, annexió, annexionar, etc); l'ortografia dels quals ha estat recentment modificada per acord de la Secció Filològica de l'Institut. Al cos principal del Diccionari normatiu figuren encara les formes d'aquests mots amb la grafia antiga: «anex», «anexar», etc. Es a l'apèndix de les darreres edicions on consten les grafies actuals que concorden, així, amb connexió, connectar, desconnexió, inconnex, etc. El segon cas es refereix als mots analista i annalista —és a dir, amb n simple i geminada, respectivament— que cal no confondre. Analista —amb un sola n— designa el qui es dedica a fer anàlisis, i annalista —amb n geminada— designa l'autor d'annals, és a dir, de relacions d'esdeveniments per anys.

ALBERT JANÉ